

erica



Janssens Jos

Djef Antenstraat 59

3500 Hasselt



Driemaandelijks uitgave van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen V.Z.W

december 1996

Verantwoordelijke uitgever T. Dreesen Neeroeterenstraat 53 3680 Opoeteren
Kantoor afgifte: 3960 Bree

Erica

24ste jaargang nr 4
Winternummer 1996
van de Werkgroep
Limburgse Natuurgidsen VZW



Lid van Natuurbeschermingsactie
Limburg (NAL)

Voorzitter: Florent Van Brabant
Meerkoetstraat 18
3530 Houthalen
Tel: 089/38 16 24

Secretaris: Jos Janssen
Djef Antenstraat 59
3500 Hasselt
Tel: 011/27 06 73

Tijdschrift Erica

Samenstelling:
Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089-86 43 54

Ledenadministratie :
Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:
150 fr te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Verantwoordelijke uitgever:
Theo Dreesen

Winter

*Dol naalden vliegt de lucht
vol priemend ijsgekertel,
dat glinstert in de zon,
en, met den asemtocht
gezwolgen, kilt en kerst
de kele en 't haargespertel,
dat in de neuxe temt
den toever van de locht.*

*'t Is bijtend koud. Een spree
van witheid, ongemeten,
't zij waar ge uwen ogen vlucht,
ligt overal gespreid;
't Is snee 'tot in uw huis,
't komt snee door al de spleten;
't Is snee, 't is immer snee,
en al sneeuwwittigheid.*

*De wind komt, wild en boog,
gesneid uit alle gaten;
Geen ruste en wilt hij, eer
hij eenmaal weten zal
dat 't volk verdwenen is,
en hem wilt meester laten...
't Is bijster, bijtend koud,
en 't wintert overal.*

Guido Gezelle 1893

Vooraf dit

De vroeg ingevallen koude heeft het rijke paddestoelenseizoen voortijdig afgebroken. Op hun beurt zijn deze sapprofyten door andere zwammen en schimmels weer in de eindeloze kring opgenomen. Ik meen dat het een van de betere paddestoel jaren geweest is.

Wat me wel wat ergert en een beetje bezorgd maakt, is de nonchalante slordigheid waarmee men, (ook natuurgidsen !) met paddestoelen omspringt. Een uitstap van een groep mycologen in Bergervan verwoeste ongeveer driekwart van alles wat zich langs het pad bevond ! In de krant las ik dat op een bepaalde paddestoelentocht de nodige recepten voor de bereiding ervan zouden uitgedeeld worden. Ook op onze eigen paddestoelen-excursie bleef er een spoor van vernielde en geplukte zwammen achter. Een beetje beschamend vind ik. Nu weet ik best dat de zwam maar een vrucht is en dat de sporen reeds vaak verspreid zijn op het ogenblik van de pluk, maar getuigt het toch niet van te weinig eerbied voor de schitterende zwammenwereld ? Beschouwen we ze niet teveel als *determinatieobjecten* ? Ik zou hier een pleidooi willen houden voor méér eerbied voor de natuur in 't algemeen en voor de paddestoelen in het bijzonder. Waarom niet weer gebruik maken van een spiegeltje bijvoorbeeld om de hoed aan de onderkant te bekijken ?

Dit jaareinde belooft historie te maken: zoals de zaken op dit moment eruit zien, wordt dezer dagen de 1000ste natuurgids in Limburg gediplomeerd. Een mijlpaal waarvoor ik ook alle 999 andere gidsen wil feliciteren.

We heten ook van harte welkom aan Rik Libot, die in het kader van LIMNET sinds oktober onze vaste medewerker is. Op zijn frele schouders rust de zware taak om in Limburg de samenwerking tussen de verschillende milieugroepen te coördineren.

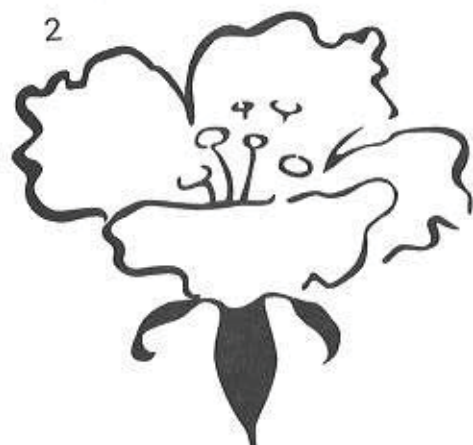
Bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan van onze Werkgroep, kreeg onze voorzitter vanwege de provincie een herinnering aangeboden. Het is een in steen gebeeldhouwd eikenblad, gebeiteld door Raf Timmermans. Wij zoeken nog een gepaste plek om het kunstwerkje te plaatsen.

In dit nummer vind je enkele formulieren, die we zeer spoedig van jullie terug verwachten. Door de ingewikkelde administratie waar een goede werking aan gebonden ligt, zijn we genoodzaakt om te beschikken over voldoende gegevens van onze gidsen. Help ons alsjeblief met dit noodzakelijk kwaad en bezorg het witte en het groene formulier op de juiste plaatsen.

Ook vind je in deze Erica een jaaroverzicht van wat men vroeger vormingsactiviteiten noemde. Je zal merken dat het aanbod enorm uitgebreid werd, en dat we door samenwerking met andere organisaties, in staat zijn de meest uiteenlopende vormen van verdere opleiding aan te bieden. Dank aan Leo Thomassen en Hugo Vanderlinden die ook hier een prachtwerk leverden !

Blijft nog net de plaats om iedereen een zalig Kerstfeest en een vredig en vreugdevol 1997 toe te wensen. We hopen dat 1997 een goed jaar wordt voor iedereen, wat dat ook precies voor ieder persoonlijk betekenen mag !

Theo



Feestvergadering der Limburgse Natuurgidsen

In het centrum "De Winner"
Overpelt

10 u *Statutaire Jaarvergadering*
 Jaaroverzicht
 Kasverslag
 Planning 1997

10.30u *Werking Noord-Limburgse Milieugroepen*

12 u *Broodmaaltijd*
 Men hoeft niets mee te brengen.
 Voor 90 fr zorgen onze gastheren voor alles:
 soep, brood, beleg, koffie, thee,

14 u *Wandeling naar "het Hobos" en "het Plat"*

16 u *Gezellig samenzijn bij Kempense koffietafel*



JAARFEEST 1997

Statutaire Jaarvergadering der Limburgse Natuurgidsen

In het bestuur van onze werkgroep opteerde men voor de benaming 'feestvergadering', i.p.v. jaarvergadering, om het geheel een minder stijf aanzien te geven. Onze feestvergadering 1997 dus voor alle natuurgidsen gaat dit jaar door in het Noorden van onze provincie: Overpelt. Traditioneel bestaat deze bijeenkomst uit 4 delen. We beginnen in de voormiddag met het officiële deel: onze statutaire vergadering die we elk jaar als VZW verplicht zijn te houden. Hierin blikken we terug op het voorbije jaar, ontvouwen de plannen voor het komende jaar en verstrekken financiële gegevens van onze VZW.

In het tweede deel komt een gastspreker aan het woord die ons de werking van de milieuverenigingen uit Noord-Limburg uit de doeken doet. Na een hartige hap worden we door plaatselijke gidsen rondgeleid in het natuurreservaat 'het Plat' en tot slot verbreederen we rond een uitgebreide Kempense koffietafel.

De jaarvergadering biedt ons ook ieder jaar de gelegenheid om een stukje Limburg wat van naderbij te bekijken. Omdat het op gebied van natuurbeleving toch een rustiger periode is, vragen we aan de organisatoren van onze jaarlijkse bijeenkomst om informatie, niet alleen over de natuurgebieden van hun streek waar ze actief zijn, maar ook over de geschiedenis en de merkwaardigheden van hun gemeente, dorp of stad. Dit zijn zeker aspecten die ook voor natuurgidsen van belang zijn, en op gegidste wandelingen zeker aan bod moeten komen. Het landschap dat we vandaag bestuderen en vaak bewonderen, is niet allen het resultaat van miljoenen jaren geologische evolutie, maar ook van eeuwen menselijke geschiedenis. We stellen dus met veel plezier de gemeente Overpelt aan u voor, met heel veel dank aan Jef Lommelen voor de uitgebreide documentatie.

Overpelt, de plaats van ons jaarfeest

Overpelt ligt in het noorden van de provincie Limburg, grenzend aan de gemeenten Peer, Neerpelt, Hechtel en Lommel, is 4083 ha groot en telt ongeveer 14000 inwoners.

De oudst bekende naam van Overpelt is Palethe (uitgesproken *Pâlthe*) wat moerasgrond betekent, en wordt voor het eerst vermeld in 815. Recente opgravingen en vondsten leren echter dat er ook in voorhistorische tijden nederzettingen waren. De vondsten uit het neolithicum behoren tot de belangrijkste van het land.

Zoals in de meeste Limburgse streken werd na de Frankische tijd het Christendom gepredikt door Wilibrordus, die de eerste bidplaatsen oprichtte. Hierrond ontstonden de eerste woonkernen: Lindel (*Levatius*) en 't Hasselt (*Haeslaus*). De eerste kapellen, die van Hoksent en Herent stammen ook uit deze periode.

Vanaf de 12de eeuw verwierf de Norbertijnerabdij van Floreffe, niet alleen het patronaat over de Martinuskerk, maar ook de molens op de Dommel en andere eigendommen. Gedurende 6 eeuwen zorgden deze Waalse Witheren voor het geestelijk heil van de Overpeltenaren. Op bestuurlijk vlak behoorde Overpelt bij het graafschap Loon en werd dus ook vanaf 1366 bij het Prins-bisdom Luik aangehecht.

Overpelt was een van de 6 'ambten' van het Graafschap Loon. Aan het hoofd hiervan stond een *drossaard*, die zich echter meestal liet vervangen door een *luitenant-drossaard*. Hij bezat uitgebreide machten op militair, bestuurlijk en rechterlijk gebied. De bekendste van hen, Jan Mathijs Clercx, verbleef op het landgoed van het Hobos te Overpelt, maar was luitenant-drossaard van het ambt Bree-Stokkem. Hij verwierf roem bij de bestrijding van de bokkerijders in het Maasland, waarvan menig lid door zijn toedoen aan de galg eindigde.

Gelegen aan de weg Antwerpen - Keulen, werd Overpelt een handelscentrum. Vanaf de 16de eeuw ontstond in deze grensstreek een merkwaardige handelsbedrijvigheid, gevoerd door de zogeheten "*Teuten*". Dit waren reizende handelaars die in het voorjaar naar Holland, Duitsland, Denemarken of Lotharingen trokken, als reizende ketellappers, veeartsen, handelaars in stoffen, zaad, biggen, enz. In het begin van de 19de eeuw waren er in de Kempen honderden teuten. 100 jaren later was hun aantal fel teruggelopen door de opkomst van transportmiddelen en de lokale kleinhandel. Vele teuten vestigden zich voorgoed hier en werden welstellende burgers. De teuten hebben welvaart in de streek gebracht.

Nochtans bestond het overgrote deel van de Overpeltse bevolking uit arme Kempense boeren, die in de duistere 17de en 18de eeuw regelmatig door doortrekkende troepen geplunderd werden. Daar er geen burchten of kastelen waren, trachtten zij zich te beschermen door het bouwen van "*schansen*". Dit waren toevluchtsoorden in laaggelegen delen, omgeven door een aarden wal en een brede watergracht. In Overpelt waren er ooit vijf, waarvan de Hasseltse schans nog steeds bewaard is gebleven.

Door de aanleg van het Kempens Kanaal (1846), de spoorlijnen Hasselt - Eindhoven (1866) en Mol - Mönchen-Gladbach (1879) kon de industrialisatie beginnen. In 1888 kwam er de metaalfabriek van Schulte zich vestigen, later gevolgd door andere vestigingen, vooral chemische nijverheden.

Bezienswaardigheden

Overpelt noemt zichzelf "de groene molengemeente". Onze vorige samensteller van Erica, wijlen Lef Leysen, was Overpeltenaar en schreef een schitterende toeristisch en heemkundig werk: "De molenroute van Overpelt". Er bevinden zich in de gemeente inderdaad nog twee windmolens en ook vier watermolens op de Dommel:

Sevensmolen: windmolen, gebouwd rond 1745 in Helchteren en in 1853 overgebracht naar Overpelt. Het is een *staakmolen*, d.w.z. de hele molen draait rond een reusachtige houten spil. Ze ligt in het gemeentelijk wandelpark 'Heesakkerheide' en is eigendom van de gemeente. Ze is volledig gerestaureerd en kan bezocht worden.

Leyssenmolen: windmolen gebouwd in 1902, bovenkruier, d.w.z. allen de kap met de wieken zijn draaibaar. Is in particulier bezit, gerestaureerd tot woning.

Bemvoortse molen: watermolen van het onderslag type, reeds vermeld in 710. Vanaf 1259 is ze eigendom van de abdij van Floreffe en banmolen voor de inwoners van Overpelt, Neerpelt, en andere omliggende dorpen. De molen is volledig maalvaardig en werd als museum ingericht.

Wedelse molen: Watermolen, graanmolen, die in 1259 ook door Graaf Arnold III aan

de abdij van Floreffe verkocht werd. Ze was in werking tot 1957. In 1974 werd ze ingericht als taverne en dancing. Vanaf 1980 werd ze op initiatief van de VZW Leven-de Molens omgebouwd tot het leveren van electriciteit.

De Kleine Molen: ligt op de grens met Peer, en was ook eigendom van dezelfde abdij als de vorige molens. Ze was een tijdlang gebruikt als volmolen maar later weer omgebouwd tot graanmolen. Ze is momenteel buiten dienst.

De slagmolen: was in vorige eeuwen gebruikt als oliemolen, maar is sinds geruime tijd buiten dienst. Ze werd ingericht als woning.

Als historische gebouwen in Overpelt kunnen de Sint-Martinuskerk, de pastorie en de enkele oude abdijhoeven vermeld worden. Naast 3 watermolens bezaten de Norbertijnen van Floreffe ook nog 3 grote Hoeven, waarvan nog één bewaard is gebleven.

Sint-Martinuskerk: Gebouw in neo-romaanse stijl, voltooid net voor de eerste wereldoorlog. De kerk heeft een brede middenbeuk met 5 traveeën, smalle zijbeuken en een veelhoekig koor met twee zijkapellen. Waardevolle kerkschatten: de doopvont, twee biechtstoelen uit de 18e eeuw, het altaartje van de doopkapel.

Pastorie: gebouwd in 1725 door de abdij van Floreffe, gerestaureerd in 1966

Lindeboom : vóór de kerk, meer dan 300 jaar oud en sinds 1966 wettelijk beschermd. Deze boom was de plaats waaronder vroeger recht werd gesproken, en in latere tijden, de aankondigingen werden gedaan door de gemeentelijke 'bellemans'.

Het Grote Hof : dit is één van drie oude abdijhoeven van Overpelt. Het waren grote bedrijvige kolonies midden in de heide, die qua omvang te vergelijken waren met bijvoorbeeld Kelchterhoeve. Op het ogenblik is deze boerderij omgebouwd tot een horecazaak.

De Namiddagwandeling

Voor onze namiddagwandeling werd gekozen voor een gebied vlakbij het centrum 'De Winner', waar de rest van de dag plaatsvindt. Het jeugdvakantiecentrum van de V.V.K.S.M. "De Winner" ligt inderdaad midden in het groen, zodat achter een lokatie voor een natuuruitstap niet lang moest gezocht worden. De organisatoren kozen voor het Hobos en het Plat.

Landgoed het "Hobos"

Hobos is afgeleid van '*hooggelegen bos*'. Het is een landgoed in privé-eigendom, 160 ha groot, waarop zich de woning bevindt waar vroeger drossaard Clercx woonde. In een gedeelte van de hoeve was er in de 19de eeuw een jeneverstokerij gevestigd. Daar het landgoed steeds in privé-eigendom is gebleven, werd het gespaard van veranderingen voor recreatie, of van ingrijpende landbouwactiviteiten. Het kleinschalige landschap behield zijn bomenrijen, houtkanten, heggen en boomgaarden. Het is bij uitstek een leefgebied voor prooivogels en spechtensoorten.

Natuurreservaat "Het Plat"

Dit is een kleinschalig, maar zeer mooi natuurgebied van ± 30 ha. In de archieven wordt reeds in 1614 het "Holven" vermeld, in de volksmond ook "'t Plat" en "Klotkoten" genoemd. Er werd vroeger in dit gebied turf of klot gestoken, om als brandstof te dienen. Gedurende de tweede wereldoorlog bevond er zich een jodenkamp in de buurt. Door het graven van greppels en gaten in die tijd is het landschap enigszins verstoord geworden.

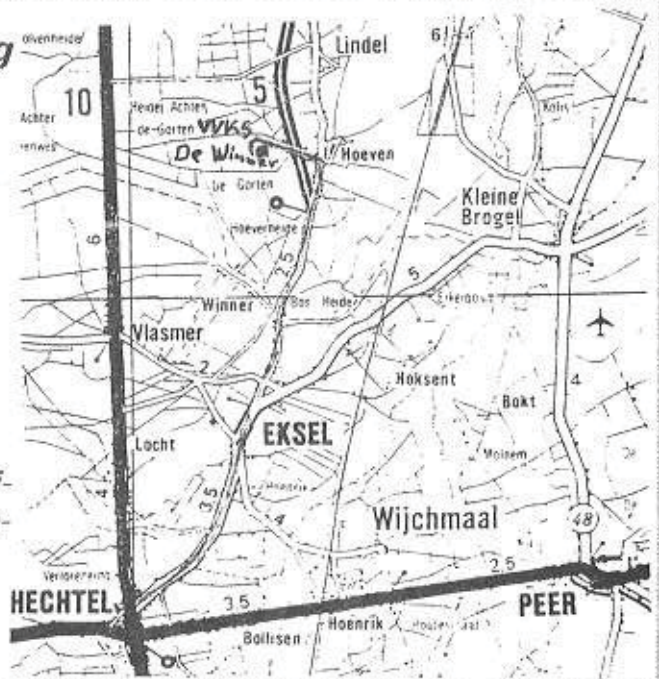
Het gebied bestaat hoofdzakelijk uit heidevegetatie, typische struweelvegetatie van gagel en wilg, en loofbos. Er werden in het reservaat 12 permanente proefvlakken uitgezet die jaarlijks geïnventariseerd worden, om wetenschappelijk gefundeerde beheersmaatregelen te kunnen nemen.

Als intern beheer wordt vooral gewerkt aan waterpeilregeling, het tegengaan van bosvorming en het bestrijden van vergrassing van de heide. De invloeden van buitenuit worden zoveel mogelijk beperkt door het aanleggen van vaste wandelpaden. Een gedeelte van het gebied is gemeentelijk bezit, de rest is privébezit.

Waar vindt deze feestvergadering plaats ?

Plaats van het gebeuren, de ganse dag, is het jeugdvakantiecentrum "De Winner" van de V.V.K.S.M. (kortom de Scouts). Het is gelegen midden in het groen, dicht bij het gehucht Hoeven in Overpelt. Aan de hand van bijgevoegd kaartje mag er geen probleem zijn.

"De Winner" is een centrum voor jeugdnitiatieven, kampen, weekends, ontmoetingsdagen.... Gedurende de week vinden er schoolklassen en bezinningssamenkomsten een onderkomen.



Vormingsactiviteiten

Ondanks het vrij hoge niveau van onze cursus natuurgids, beseft men bij het beëindigen ervan pas hoe weinig men eigenlijk weet. De cursus heeft in feite alleen onze onwetendheid bloot gelegd. Het kan ook niet anders op één jaar in een cursus die voor een breed publiek bedoeld is. Men kan de cursus dan ook het best beschouwen als een aanzet, een aansporing of beter nog, als een basis om onze verdere leergierigheid aan te wakkeren.

Om onze kennis verder te ontwikkelen of aan te scherpen richt de werkgroep elk jaar een reeks activiteiten of minicursussen in, die handelen over een specifiek onderwerp. Ze worden geleid door mensen die zich in deze tak van milieustudie bekwaamd hebben en

van wie men een hoop kan opsteken. Komt daarbij dat niet alleen het specifieke onderwerp van die dag uitgebreid aan bod komt, maar ook dat men oog heeft voor alle aspecten van de natuur. De vormingscursussen staan open voor alle natuurgidsen en deelnemers aan de lopende cursus en hun familieleden.

Voor 1997 werd een ganse reeks cursussen, lesavonden en uitstappen door de verantwoordelijken hiervoor vastgelegd. De (voorlopig) volledige lijst van alle cursussen en vormingsactiviteiten, waaraan de Werkgroep zijn medewerking verleent, vind je op de achterkant van dit nummer. In elke Erica vind je uitgebreid de activiteiten van de volgende maanden aangekondigd, in dit nummer dus alles tot einde maart. Voor de juiste gegevens van data, plaats en uur raadplege men steeds de laatste Erica. Dit tijdschrift verschijnt, zoals men intussen hopelijk wel weet, op de wisseling van de seizoenen.

Elke vormingscursus gaat door in samenwerking met **C.V.N.** en **LIKONA**

Cursus 1: Planten in de winter

Permanente begeleider: Armand Janssen

Mossen

zondag
16 februari

9 uur

Parking Hengelhoef



Typische plantensoorten die men in de winter het best kan bestuderen zijn de mossen, de nederigste en meest miskende soort in de plantenwereld. Hugo Vanderlinden is sinds jaren specialist in deze miniwereld en wil ons deelgenoot maken van zijn kennis.

Gewapend met loop en opschrijfboekje moet het lukken om in een halve dag heelwat mossenkennis op te steken. De winterperiode is de ideale tijd voor deze studie omdat de bedekkende planten nu ontbreken. Daarnaast speuren we ook naar de eerste tekens van de lente.

Meebrengen: loop, laarzen. Einde: 12 u

Maasuitwaarden

zondag 16 maart

9 uur

Parking De Wissen

Stokkem

Dit wordt een winterwandeling langs een grote rivier, een tocht door een Breugels landschap, met kale populieren, knotwilgen en lage heesters. Met kladden vogels die langs de oevers zwerven, met donkere lichten en vaak nog snijdende wind boven het water. Verassend toch hoeveel planten in deze schuchtere lente langs de rivier te vinden zijn.

Gids voor deze wandeling is Armand Janssen, volbloed Maaslander, die deze streek als geen ander kent. We komen samen aan het centrum "De Wissen", langs de oude en nieuwe grintgaten.

Meebrengen: laarzen, kijker en gidsen.

Cursus 2: Amfibieën: "Ken je Pad"

Permanente begeleider: Elfried Schotsmans

Deze cursus introduceert de deelnemer in de wereld van amfibieën. In 3 theoretische lessen en 3 excursies maakt men kennis met het leven van de inheemse amfibieën. De cursus is bedoeld voor beginners, vanaf 14 jaar.

De theoretische lessen gaan door in het Provinciaal Domein Nieuwenhoven, telkens op maandagavond. Ze starten om 19 uur en duren tot 21.15 uur.

13 jan: Inleiding door Elfried Schotsmans: algemene kenmerken, bouw, zintuigen, voortplanting, rol in de voedselketen, natuurlijke vijanden, verdediging. Herkenning van de verschillende soorten en hun geluiden door André Vandesande.

27 jan: Levenswijze en oorzaken van achteruitgang, door Eddy Dupae

17 feb: Bescherming amfibieën, inventarisaties, overzetacties, aanleg van poelen, door Ignace Schops.

De data van de excursies zijn afhankelijk van de weersomstandigheden en worden telkens telefonisch medegedeeld.

Onderwerpen:

- * Bezoek aan overzetacties in Zonhoven: gewone pad, knoflookpad, rugstreeppad, heikikker,...
- * Bezoek aan zelfgegraven poel in Herk-de-Stad: kamsalamander, kleine en Alpensalamander, bruine en groene kikker.
- * Excursie naar de Voerstreek: vroedmeesterpad, geelbuikvuurpad en vuursalamander.

Er is plaats voor 20 cursisten en de prijs bedraagt 500 fr.

De organisatie is in handen van het bezoekerscentrum van het Domein, en krijgt de steun van Herpetologische werkgroep van Likona en Aulenteer.

Inlichtingen : Provinciaal Domein Nieuwenhoven, Hasseltse Steenweg te St.-Truiden.
Tel 011/687981, fax 011/686131 (Elfried Schotsmans)

Cursus 3: Basiscursus Vogels

Permanente begeleiders: Sylveer Bloemen en Romain Ruymen

Dit is een uitgebreide cursus in samenwerking met de Provinciale Limburgse Vogelwerkgroep die behoort tot LIKONA. Hij vindt plaats in het **Bosmuseum te Gerhagen Tessenderlo**. De cursus bestaat uit 7 theorielessen en 9 excursies. Men maakt kennis met de basisbeginselen van de vogelkennis: gedrag, geluiden, trek, bescherming, ...

De theorielessen gaan door op zaterdagmiddag van 14u tot 16.30 u. De eerste les begint op 25 januari. Volgen dan 1 feb, 8 feb, 15 feb, enz..

De prijs van deze cursus bedraagt 2000 fr. Inschrijven gebeurt (liefst dringend) door het storten van dit bedrag op rekening 001-2657185-43 van de Prov. Limb. Vogelwerkgroep, Geraetsstraat 15 te 3500 Hasselt, met vermelding "Cursus vogels 1997".

Inlichtingen en het hele programma kan men bekomen in het Bosmuseum te Tessenderlo, tel: 013/673844 of bij de begeleiders: Sylveer Bloemen, tel: 011/533359 en Romain Ruymen, tel: 011/321943.

Administratieve medewerker voor de Werkgroep

Het heeft heel wat voeten in de aarde gehad, maar uiteindelijk is het dan toch zover: de administratieve medewerker die we precies een jaar geleden zochten, is sinds oktober aan de slag. Uitverkorene werd Genkenaar Rik Libot, natuurgids sinds 1974, lesgever in de cursus, vogelkenner, paddestoelenspecialist en zich tegenwoordig verdiepend in alles wat naar wantsen ruikt. In de NAL-krant stelt hij zichzelf en zijn opdracht in het LIMNET voor. Voor wie hem denkt nodig te hebben, zijn adres: Rik Libot, Geraetsstraat 103, 3600 Genk, tel: 089/383573

Hier volgt Rik zijn eerste oproep:

Belangrijke vraag om medewerking:

Sinds oktober 1996 is de Werkgroep der Limburgse Natuurgidsen, met ondersteuning van het P.N.C. en in opdracht van het provinciebestuur, gestart met de uitbouw van LIMNET.

Er wordt dan ook koorstachtig gewerkt aan het opstellen van een gegevensbestand, waarin nuttige informatie over alle gidsen zal worden opgeslagen.

Aangezien ons huidige gegevensbestand onvolledig is, verwacht het bestuur van de Werkgroep dat alle lezers van Erica, die bijgevoegd inlichtingsblad nog niet teruggezonden hebben aan de Limnet-coördinator: Rik Libot, Geraetsstraat 103, 3600 Genk (Tel: 089/383573), dit spoedig zullen doen.

Eventueel kan men zijn ingevuld inlichtingenformulier meebrengen naar de aanstaande jaarvergadering, die zal plaatsvinden op zaterdag 11 januari 1997.

Bij voorbaat dank voor uw bereidwillige medewerking !

Uit deze Erica dwarrelt ook weer een stortingsformulier, het zoveelste in dit jaareinde. Maar wij blijven bescheiden: een vrije bijdrage van minimum 150 fr is voldoende om weer een gans jaar geïnformeerd te zijn over alles wat met de natuurgidsen in Limburg te maken heeft. Mogen wij vragen dit even in orde te maken ?

Cursus in het Domein Nieuwenhoven

Voor wie er nog niet genoeg van heeft, of wil kennismaken met de vogelwereld op een bescheidener manier is er nog de cursus "**Vogelen voor iedereen**", ingericht in Nieuwenhoven. Hij richt zich tot alle mensen die geïnteresseerd zijn in het herkennen van vogels aan hun geluid en hun voorkomen. Bedoeling is om de 50 meest gewone vogelsoorten te leren kennen.

De cursus bestaat uit 3 theoretische lessen en 5 excursies. Men leert de vogels waarnemen in de meest verschillende biotopen.

De 3 theorielessen gaan door in het Bezoekerscentrum van Nieuwenhoven op zondagmorgen, van 9.30 u tot 12 uur. Data: 9 en 23 februari, en 9 maart.

De excursies gaan door in het Provinciaal Domein (eerste 2), De Maten, het Overbroek en in Mielen-boven-Aalst. Data: 23 maa, 27 apr, 25 mei, 8 jun en 13 jul.

Er is plaats voor minimum 10 personen en de prijs bedraagt 1000 fr. De organisatie is in handen van het Bezoekerscentrum van het Domein Nieuwenhoven en de Wielewaal, afdeling Fruitstreek. Inschrijven voor 20 januari.

Inlichtingen voor deze cursus kan men bekomen op het Provinciaal Domein Nieuwenhoven, Hasseltse Steenweg te St.-Truiden. Tel 011/687981, fax 011/686131 (Elfried Schotsmans)

Cursus Natuurinzicht 1997

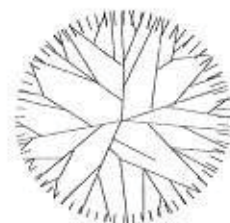
We kregen tot nu toe melding van twee basiscursussen 'Natuurinzicht':

Kiewit Gezinsboerderij: vanaf 6 maart '97. 6 theorielessen op donderdagavond en 6 excursies op zaterdagvoormiddag. Inlichtingen Diane Huygen, tel 011/255712 en Willy Adriaens, tel 011/253688. De prijs bedraagt 1500 fr.

Koersel Natuurcentrum "De Watersnip": start 4 maart '97 op dinsdagavond. Excursies op zaterdagvoormiddag. Prijs 1500 fr. Inlichtingen: "De Watersnip" 011/450193

Op 19 september overleed te Sint Truiden Roger Collart. Hij was 79 jaar oud. In 1968 vormde hij, samen met de eveneens betreurde Robert Tirion, de Limburgse afvaardiging op de cursus natuurgids, die toen nog plaatsvond in Antwerpen. In 1970 was hij mede-oprichter van onze werkgroep. Naast natuurgids was deze leraar ook stadsgids te Sint Truiden en medestichter van de Gidsenbond van de stad.

Aan zijn echtgenote, en de hele familie, bieden wij onze innige deelneming aan, bij het overlijden van de man die bij het ontstaan van de werkgroep van Limburgse Natuurgidsen zulk een indrukkelijke rol heeft gespeeld.



*Laat dankbare herinneringen
verderleven in momenten van verdriet
zoals vogels zingen in de regen*



Achteraf bekeken

Paddestoelen 29 september 1996

Plaats : Opoeteren, tegenover kasteel "De Schans". Loofbos.

Weer: killig, regenachtig, 18°C

Gids: André Van de Sande

Lijst van gedetermineerde soorten:

Aardappelbovist	Kopergroene zwam
Bekerzwam	Krulzoom
Berkenboleet	Leemkleurige russula
Bitter kaaszwam	Lila gordijnzwam (massa's !)
Bleekgele russula	Melksteelmycena
Bleke franjehoed	Meniezwammetje
Botercollybia	Oranje melkzwam
Braakrussula	Oranje dropzwam
Cudoniella (?)	Paarse dennenzwam
Dennevlamhoed	Paarse schijnridder
Donkerbruine of zwartwordende stuifzwam (cfr. ongedeelde stekels.)	Paarse korstzwam
Doolhofzwam	Parelamaniet
Duifrussula	Peksteel
Eekhoortjesbrood	Rode koolzwam
Eiken bloedzwam	Roodporiehoutzwam
Elfenbankje	Roodstelige fluweelboleet
Elfenschermpje	Russula (bruin)
Fopzwam	Russula (donkerder rood in midden)
Gegordelde gordijnzwam	Scherpe schelpzwam
Gele knolamaniet	Slanke amaniet
Gele hoorntjes	Slijmerige blekerik (?)
Gele zwavelkop	Spekzwoerdzwam
Gele korstzwam	Stobbezwam
Gele zwavelkop	Streepsteelmycena
Gerimpelde korstzwam	Takruitertje
Geweizwam	Valse hanekam
Glimmerinktzwam	Vliegezwam
Graskleefsteel mycena	Week oorzwammetje
Groene berkerussula	Weidetrechtterzwam (?)
Grote stinkzwam	Wit oorzwammetje
Heksenboleet	Witte taailing
Helmycena	Witte bultzwam
Hertezwam	Witte tandzwam
Honingzwam	Zwarte knoopzwam
Kaneelkleurige melkzwam	Zwartpurperen russula (?)
Kastanjeboleet	Zwavelmelkzwam
Kokosmelkzwam	Zwavelzwam

Cursus Natuurgids 1997

Als ik deze regels tik moeten de cursisten van 1996 nog hun eindevaluatie doorworstelen. Toch is het schema van de nieuwe cursussen zo goed als klaar.

Op 1 februari 1997 starten in Bokrijk in het groene huis opnieuw 2 cursussen natuurgids. De ene cursus heeft plaats op zaterdagvoormiddag van 9 tot 12.15 u, de andere op zaterdagnamiddag van 14 tot 17.15 u.

Aan alle natuurgidsen wordt dringend gevraagd aan deze cursus de nodige ruchtbaarheid te geven in hun milieugroep, omgeving of werkkring. Men kan daarvoor gebruik maken van de kleine affiche, die je in deze Erica vindt.

Contactdag LIKONA 1997

De jaarlijkse contactdag van LIKONA gaat door op zaterdag 18 januari 1997 in het LUC te Diepenbeek. Hierop zijn niet alleen de leden, maar ook alle geïnteresseerden uitgenodigd. LIKONA is een samenwerkingsverband van een aantal werkgroepen die actief zijn op het vlak van inventarisaties. Op deze contactdag worden de resultaten en de planning besproken.

Om 9.30 u vergaderen de verschillende werkgroepen. In de voormiddag krijgen verschillende sprekers de gelegenheid om in 't kort een interessant aspect van het onderzoek voor te stellen. Tijdens de middagpauze wordt de nieuwste documentaire film "Er was eens ... een Kempen" van Martin Loenders vertoond.

In de namiddag zijn er enkele langere voordrachten van o.m. Jos Beyens (Vissen in het Demerbekken), Jan Gabriëls (17 jaar watervogeltellingen in het Maasland), Marc Janssen (Spinnen op de mijnterrils), Bert Berten (Orchideeën in Limburg) en Dirk Criel (Dassen in Limburg).

Deelname aan deze dag is gratis, maar inschrijven is noodzakelijk. Indien men een warme maaltijd wenst te gebruiken, moet men vóór 8 januari 1997 300 Fr te storten op rekening 000-0400447-31 van het PNC, met vermelding "Contactdag 1997". Inlichtingen en inschrijving: PNC, Zuivelmarkt 33 te Hasselt. Tel: 011/21.02.66 Fax: 011/23.50.90

Het groene formulier

Tussen de formulieren die in deze Erica gestopt zijn, bevindt zich ook weer het vertrouwde groene formulier. Met de gegevens die jullie daar hopelijk uitgebreid op invullen, wil onze voorzitter weer een overzicht samenstellen van wat er op milieu-educatief gebied in Limburg in het voorbije jaar gepresteerd werd.

Deze gegevens zijn van zeer groot belang om onze vraag voor steun aan de provincie te ondersteunen, zeker nu we eindelijk een vaste administratieve kracht toegewezen kregen. Laat ons alles weten wat je ook maar op milieu-educatief gebied in het voorbije jaar gedaan hebt, hoe gering dit ook zou geweest zijn. Aan de andere kant van het formulier vragen we ook om de mogelijke activiteiten voor 1997 in te vullen. Wij gebruiken deze gegevens ook om onze werking te verdedigen, maar ook om jullie activiteiten meer bekendheid te geven. Wij zorgen o.a. voor publicatie in de pers. Ook worden ze in de NAL-krant afgedrukt waardoor we 4000 lezers bereiken. Zeker niet vergeten dus !



LIMBURGSE NATUURGIDSEN

WERKGROEP LIMBURGSE NATUURGIDSEN

Vereniging zonder winstoogmerk

Vriend(in) natuurgids,

Om de databank van LIMNET op te maken hebben we jullie hulp nodig.

Mogen we U vriendelijk, maar dringend vragen om onderstaande lijst in te vullen. De vraag is : hoe was je voordien als natuurgids actief : wandelingen leiden, begeleider of lesgever cursus, inrichten natuurdagen, bijwonen studie- of vormingsdagen in verband met natuur, conservator reservaat, ringwerk, beheer, publicaties, inventarisaties, enz...

Op deze manier kan er van de provinciale gidsenwerking een globaal overzicht gemaakt worden.

Naam en voornaam :

Adres :

Tel :

postn en Gemeente) :

Fax :

Diplomeringsjaar:

Stagewandeling:

Biotoopstudie:

Vormingsactiviteiten:

Bij welke regionale milieuvereniging(en) ben je actief?

Welke functie bekleed je bij deze vereniging(en)?

WELKE NATUURTOCHTEN GIDS JE? (SPECIFIEER)

☐ Wandeltochten, zo ja waar?

☐ Fietstochten, zo ja waar?

(als routegids of als routegids met uitleg)

☐ Auto- of bustochten, zo ja waar? (als routegids of als routegids met uitleg)

☐ Kano- of kayactochten, zo ja waar?(als routegids of als routegids met uitleg)

☐ Boottochten, zo ja waar?

(als routegids of als routegids met uitleg)

☐ Tochten waarbij je natuur en cultuur combineert, zo ja waar? (specifieer)

☐ Werk je reeds mee aan Biotoopstudiebegeleiding, zo ja waar?

☐ Gids je ook in andere talen als het Nederlands, zo ja welke? (specifieer)

WELKE GROEPEN GIDS JE? (SPECIFIEER)

☐ Kinderen :

☐ Volwassenen :

- 0 Derde leeftijd :
- 0 Gehandicapten :
- 0 Andere :

HEB JE ANDERE NATUUREDUCATIEVE ACTIVITEITEN? (SPECIFIEER)

0 Diareeksen :

0 Voordrachten :

0 Andere :

HEB JE BUITEN JE EINDWERK ANDERE PUBLICATIES? (SPECIFIEER)

GAAT JE INZET VOOR DE NATUUR NOG DIEPER? (SPECIFIEER)

0 Beheerswerken :

0 Natuurstudie :

0 Likona :

0 Andere :

WELKE ACTIVITEITEN WIL JE DOEN OP AANVRAAG? (SPECIFIEER)

0 Wandelingen :

0 Fietstochten :

0 Auto- of bustochten :

0 Kano- of kayaktochten :

0 Boottochten :

0 Natuur- en cultuurtochten :

0 Biotoopstudies begeleiden:

OP WELKE TIJDSTIPPEN KAN JE ACTIVITEITEN DOEN? (SPECIFIEER)

0 Alleen in het week-end :

- zaterdag :

- zondag :

0 Alleen in de week :

- maandag :

- dinsdag :

- woensdag :

- donderdag :

- vrijdag :

0 Andere combinatie :

Terugsturen aan de Limnet-coördinator : Rik LIBOT, Geraertsstraat 103, te 3600 GENK (Tel. 089/38.35.73).

Je mag dit formulier eventueel ook meebrengen naar de jaarvergadering!



p r o v i n c i e Limburg

Eigen Uitgaven

*** DE HOGE VENEN, door Rik Schuiten

Ontstaan en uitzicht, fauna en flora. 7 uitgestippelde wandelingen. (50fr)

*** GEOLOGIE VAN BELGIE EN LIMBURG, door Frans Keijers

Geologie op een boeiende en begrijpelijke manier geschreven. (50 fr)

*** ZEELAND, door Theo Dreesen

Het Zeeuwse landschap, gevormd door mens, water en wind. (50 fr)

*** HOE DOEN WE HET ? door Liliane Dedroog

Een beknopte geïllustreerde handleiding voor het determineren van planten. Een onmisbaar hulpje bij het gebruik van een flora. (30 fr)

*** MET KAART EN KOMPAS, door Theo Dreesen

Beknopte handleiding voor het werken met kaart en kompas. (50 fr)

*** 101 VERSCHILLEN, door Hugo Vanderlinden en Jean Vangrinsven

Een hulp bij het onderscheiden van erg op elkaar lijkende planten (50 fr)

Alle uitgaven kunnen besteld worden bij Theo Dreesen, Neeroeterenstraat 53 3680 Opoeteren
Tel 089-864354. Men betaalt na levering.

Puzzeldinges

Op elke lijn in onderstaande opgave dient U 5 woorden in te vullen, respectievelijk 2,3,4,5 en 6 letters lang; De beschrijving van de gevraagde woorden vindt U hieronder. Elk woord op dezelfde lijn wordt gevormd door bij de letters van het voorgaande woord één letter bij te voegen. Als alles juist is ingevuld ontstaat er vertikaal, bij de beginletters van het laatste woord de naam van een groente.

Oplossing septembernummer 96/3

1	N	A	K	A	N	K	N	A	R	K	R	A	N	T	T	A	N	K	E	R
2	E	R	V	E	R	V	O	E	R	R	O	V	E	R	O	E	V	E	E	S
3	I	R	R	I	B	B	I	E	R	B	R	I	E	S	R	A	B	I	E	S
4	A	N	N	A	T	T	A	N	G	T	A	N	I	G	T	A	L	I	N	G
5	L	A	D	A	L	L	A	N	D	D	A	L	E	N	E	I	L	A	N	D
6	E	L	P	E	L	L	O	E	P	P	O	L	E	N	L	O	M	P	E	N

Opgave decembernummer 96/4

1																				
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				

- 1 Voorzetsel - lichaamsdeel - lichaamsdeel - jongensnaam - zangvogels
- 2 Boom - onderricht - deel van fototoestel - laagte - lichaamsdelen
- 3 Engelse ontkenning - zuster - morgen - deel van vespers - ruwbladige plant
- 4 Eerstkomend - eikenschors - lichaamsdeel - mannetje vos - tuinkruid
- 5 Muzieknoet - snelle loop - orgaan - Europeanen - legsels
- 6 Oosterlengte - duin - gemeente in prov. Antwerpen - maalinrichting - citroen

Vormingscursussen - Zondagwandeling - Determinaties

Werkgroep Limburgse Natuurgidsen V.Z.W. i.s.m. C.V.N. en LIKONA

Onderwerp	Datum '97	Plaats	Vaste begeleider	Gids	LIKONA	Uur: van - tot	Detail onderwerp	Plaats van afspraak
I <i>Orchideeën</i>	17-18-19 mei	Gillenveld WE bijdrage 2200 Bf	Hugo Vanderlinden	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep			Inschrijven + betalen voor 15 april '97
II <i>Zomerbloei</i>	4 - 7 juli	Argonne WE bijdrage 3600 Bf	Hugo Vanderlinden	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep			Inschrijven + betalen voor 1 juni '97
III <i>Planten in de winter</i>	16 februari	Hengelhoef	Armand Janssen	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Mossen	parking Hengelhoef
	16 maart	Maasuitervwaarden	Armand Janssen	Armand Janssen	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Winterland	De Wissen* Stokkem
IV <i>Grasland</i>	15 juni	Schulensbroek	Hugo Vanderlinden	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Grassendeterminatie	kerk Scholen
	1 juni	Kanne	Hugo Vanderlinden	Hugo V. + B. Berten	Plantenwerkgroep	8.30 - 17.00	Kalkgrasland	kerk Kanne
V <i>Geologie</i>	13 april	Ronquieres	Paul Denis	P. Denis + F. Keliers		8.00 - 17.00		Gencelselderden afrit 32
VI <i>Spinnen</i>	11 september	Groene Huis Bokrijk	Marc Janssen	Marc Janssen		19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
	14 september	de Maten	Marc Janssen	Marc Janssen		9.00 - 12.30	Observatie	parking "de Maten" Genk
VII <i>Vogels</i>	27 april	Schulensbroek	Ludo Grauwels	Ludo Grauwels	Vogelwerkgroep	9.00 - 12.30	Watervogels	kerk Scholen
	4 mei	de Maten	Ludo Grauwels	Rik Libol	Vogelwerkgroep	5.00 - 8.30	Vroege vogels	parking "de Maten" Genk
VIII <i>Mossen</i>	19 oktober	As	Paul Hubert	Jan Verstraeten	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Observatie	kerk As
	24 oktober	Groene Huis Bokrijk	Paul Hubert	Jan Verstraeten	Plantenwerkgroep	19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
IX <i>Paddestoelen</i>	28 augustus	Groene Huis Bokrijk	Hugo Vanderlinden	Luc Lenaerts	Mycolim	19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
	18 september	Groene Huis Bokrijk	Hugo Vanderlinden	Luc Lenaerts	Mycolim	19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
	9 oktober	Groene Huis Bokrijk	Hugo Vanderlinden	Luc Lenaerts	Mycolim	19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
	20 november	Groene Huis Bokrijk	Hugo Vanderlinden	André Van de Sande	Mycolim	19.30 - 22.30	Determinatie	Groene Huis Bokrijk
	21 september	Lummen	Hugo Vanderlinden	Hugo Vanderlinden	Mycolim	9.00 - 12.30	Observatie	kerk Lummen
	5 oktober	Lozerheide	Hugo Vanderlinden	Jean Van Grinsven	Mycolim	9.00 - 12.30	Observatie	kerk Kaulille
	12 oktober	Teut	Hugo Vanderlinden	André Van de Sande	Mycolim	9.00 - 12.30	Observatie	camping "Holsteen" Zonhoven
X <i>Beekvalleien</i>	22 juni	Zwarte Beek	Rik Vandergraezen	Rik Vandergraezen	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Oeverplanten	kerk Meldert
	13 juli	Zwarte Beek	Rik Vandergraezen	Rik Vandergraezen	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Waterplanten	kerk Meldert
XI <i>Parklandschap</i>	20 april	Aldesbezen	Hugo Vanderlinden	Hilde Stulens	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Voorjaarsbloei in park	Parking Aldesbezen
	27 april	Elsloo	Hugo Vanderlinden	Hugo Vanderlinden	Plantenwerkgroep	9.00 - 12.30	Voorjaarsbloei in bos	8.30 carpooling Houthalen
XII <i>Cursus specialisatie planten</i>	23 mei	Groene Huis Bokrijk	Leo Thomassen	Hilde Stulens	Plantenwerkgroep	19.30 - 22.30	Terminologie	Groene Huis Bokrijk
	27 juni	Groene Huis Bokrijk	Leo Thomassen	Hilde Stulens	Plantenwerkgroep	19.30 - 22.30	Zeggen	Groene Huis Bokrijk
	22 augustus	Groene Huis Bokrijk	Leo Thomassen	Bert Berten	Plantenwerkgroep	19.30 - 22.30	Composieten	Groene Huis Bokrijk
	26 september	Groene Huis Bokrijk	Leo Thomassen	Bert Berten	Plantenwerkgroep	19.30 - 22.30	Vlinderbloemigen	Groene Huis Bokrijk